

Εισαγωγή στο Μοντέλο Διαπολιτισμικής Κατάρτισης

Το Μοντέλο Διαπολιτισμικής Κατάρτισης αναπτύχθηκε στα πλαίσια του προγράμματος συνεργασίας CIVET – Counselling Immigrants in Vocational Education and Training (Συμβουλευτική Μεταναστών στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση).

Οι εταίροι του προγράμματος είναι: Etelä-Kymenlaakson ammattiopisto (Φιλανδία), Συντονιστής, Εταίροι: Newham College of Further Education (Αγγλία), Utbildning och arbete, Arbete och välfärdsförvaltningen i Kristianstads kommun (Σουηδία), Berlin-Brandenburgische Auslands-gesellschaft (BBAG) e.V. (Γερμανία), Greta du Velay (Γαλλία) και Αχαϊκό Ινστιτούτο εκπαίδευσης ενηλίκων (Achaia Adult Education Institute), Πάτρα, Ελλάδα.

Είναι κοινώς γνωστό πως σε όλη την Ευρώπη, μετανάστες που δεν μιλούν την γλώσσα υποδοχής τους ως πρώτη γλώσσα επικοινωνίας, δεν επιτυγχάνουν στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση όπως αν μιλούσαν την γλώσσα ως μητρική. Υπάρχουν πολλοί λόγοι για αυτό και οι εκπαιδευτές, εκπαιδευτές γλώσσας και εργοδότες δεν μπορούν να δώσουμε λύση σε όλα αυτά τα προβλήματα.

Η συνεργασία στο συγκεκριμένο πρόγραμμα έφερε σε επαφή την έρευνα και την πρακτική εμπειρία για την αντιμετώπιση των προβλημάτων στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση που εμποδίζουν τους μετανάστες στην επίτευξη του πλήρους δυναμικού τους.

Η Πολιτισμική ενσυνείδηση και έκφραση υπογραμμίζεται στο έγγραφο «Βασικές ικανότητες για τη διά βίου μάθηση - ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο αναφοράς" ως μια από τις βασικές ικανότητες που όλοι οι πολίτες πρέπει να έχουν προκειμένου να συμμετάσχουν ενεργά στην κοινωνία στην οποία ζουν. Το συγκεκριμένο μοντέλο συμβάλλει στην κατεύθυνση της διαπολιτισμικής κατανόησης και σεβασμού που απαιτούνται για την επίτευξη του παραπάνω στόχου.

Το πρόγραμμα απευθύνεται σε εκπαιδευτές επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης που εργάζονται με μετανάστες. Το Διαπολιτισμικό Μοντέλο Κατάρτισης παρουσιάζεται σε τρία μέρη:

το **Πλαίσιο Κατάρτισης**, ο **οδηγός** και **επιπρόσθετο υποστηρικτικό υλικό** στην εθνική γλώσσα κάθε εταίρου.

Το υλικό έχει παραχθεί για χρήση στα πλαίσια του Πλαισίου Κατάρτισης και προτείνεται να αξιοποιηθεί με αυτό τον τρόπο ώστε να υποστηρίξει την μάθηση μέσα από συζήτηση και αλληλεπίδραση. Ο κορμός του **Πλαισίου Κατάρτισης** αποτελείται από ένα εργαστήριο μισής ημέρας (half day workshop), μια χρονική περίοδο αυτοκαθοδηγούμενης μελέτης (self directed study) (με την υποστήριξη ενός Μέντορα, αν χρειάζεται) και από ένα ακόμη εργαστήριο μισής ημέρας (half day workshop).

Ο **οδηγός (guidebook)** έχει παραχθεί και διατίθεται ελεύθερα για χρήση από όποιον εκπαιδεύει εκπαιδευτές μεταναστών και του επιτρέπει να χρησιμοποιήσει το θεωρητικό υπόβαθρο και τις πρακτικές δραστηριότητες και ασκήσεις που περιέχει.

Πολλές από τις ασκήσεις μπορούν να αξιοποιηθούν όπως έχουν αλλά επίσης μπορούν και να προσαρμοστούν σε τοπικές ανάγκες και καταστάσεις.

Επιπρόσθετα στο βασικό τμήμα του υλικού που περιέχεται στον οδηγό, κάθε εταίρος έχει αναπτύξει **υποστηρικτικό υλικό** προσαρμοσμένο στις ειδικές ανάγκες γλώσσας και καταστάσεων στη χώρα του. Πρόσβαση σε αυτό μπορείτε να έχετε στην ιστοσελίδα : <http://www.civet.eu>

Περισσότερες πληροφορίες για το Πλαίσιο Κατάρτισης ή οποιοδήποτε τμήμα του υλικού μπορείτε να έχετε μέσω του εταίρου στην χώρα σας.

Τα Στοιχεία επικοινωνίας των εταίρων είναι:

Αχαϊκό Ινστιτούτο εκπαίδευσης ενηλίκων, (Achaia Adult Education Institute)

<http://users.sch.gr/vamvaka/?lang=gr>

<http://achaiainstitute.wordpress.com/>

email: vamvaka@sch.gr

ΑΠΛΗ ΓΛΩΣΣΑ

Πότε χρειάζεσαι απλή γλώσσα?

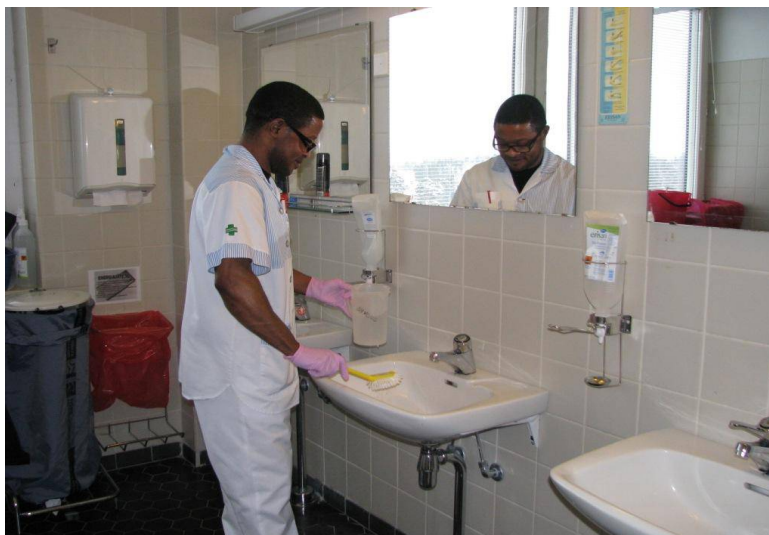

- Η απλή γλώσσα χρειάζεται σε επικοινωνιακές καταστάσεις κατά τις οποίες η επικοινωνιακή ικανότητα του ενός συμμετέχοντα (μετανάστη) είναι πιο αδύναμη από αυτή του άλλου συμμετέχοντα.
- Η απλή γλώσσα διευκολύνει τον μετανάστη να πάρει μέρος σε μια συζήτηση και να είναι πλήρες μέλος μιας κοινότητας.

Η απλή γλώσσα είναι...

- εύκολο να κατανοηθεί
- ξεκάθαρη και απλή προφορική ή γραπτή γλώσσα
- δομικά απλή
- προσαρμοσμένη στις γλωσσικές ικανότητες του συνομιλητή
- πιο εύκολη από την κοινή γλώσσα
- μη διφορούμενη

Πώς να γράφεις ένα κείμενο στην απλή γλώσσα

- χρησιμοποίησε οικείες και κοινές λέξεις και εκφράσεις
- απέφυγε την αργκό, τις διαλέκτους, την εργασιακή ορολογία, τις συμβολικές και αφηρημένες εκφράσεις
- εξήγησε κάθε δύσκολη λέξη που πρέπει να χρησιμοποιήσεις
- χρησιμοποίησε σύντομες προτάσεις
- απέφυγε δύσκολες γραμματικές δομές
- απέφυγε τις μεταφορές
- δόμησε λογικά τη γραφή σου
- απόφυγε τις αλλαγές όταν υποδεικνύεις τόπο και χρόνο

ΠΩΣ ΝΑ ΜΙΛΑΣ ΜΕ ΑΠΛΗ ΓΛΩΣΣΑ:

- ο μιλά για ένα θέμα τη φορά
- ο μιλά όσο πιο σύντομα και συστηματικά γίνεται
- ο υπολόγισε το γλωσσικό επίπεδο του ανθρώπου στον οποίο μιλάς
- ο εάν μιλάς σε κάποιον ενήλικο, μην του μιλάς σαν παιδί
- ο μην χρησιμοποιείς αργκό ή διάλεκτο
- ο όταν μιλάς για τόπο και χρόνο ή αιτία και συνέπεια επιβεβαίωσε ότι έγινες κατανοητός/ή
- ο κάνε ερωτήσεις για να τσεκάρεις ότι σε καταλαβαίνει
- ο χρησιμοποίησε οικείες, καθημερινές λέξεις
- ο εάν χρειάζεται να χρησιμοποιήσεις δύσκολες, αφηρημένες λέξεις, εκφράσεις ή μεταφορές, να τις επεξηγείς
- ο εξήγησε τα ακρωνύμια

- ενίσχυσε τις πιο βασικές λέξεις
  - χρησιμοποίησε σωστούς τεχνικούς όρους
  - κάλεσε παύση πριν από ένα καινούριο θέμα
  - μίλα σιγά, αλλά όχι αφύσικα ή υπερβολικά
  - αφιέρωσε χρόνο στο να ακούσεις, να καταλάβεις και να κάνεις ερωτήσεις
  - χρησιμοποίησε τις εκφράσεις του προσώπου, χειρονομίες, την κατάλληλη προφορά και τόνο φωνής
- μην υπερβάλλεις
- ζωγράφησε ή δείξε εικόνες και αντικείμενα, εάν είναι δυνατόν
- μην πανικοβάλλεσαι εάν δεν γίνεσαι άμεσα κατανοητός/ή
- δώσε στον άνθρωπο χρόνο να συνηθίσει τον τρόπο της ομιλίας σου και αντιστροφή
  - δείξε ότι πραγματικά θέλεις να καταλάβεις και ότι είναι σημαντικό για σένα να γίνεσαι κατανοητός/ή
  - μην διστάζεις να κοιτάξεις μια δύσκολη λέξη στο λεξικό

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Διάλογος κατά την διάρκεια μαθήματος ζαχαροπλαστικής:

Δάσκαλος: Χρειάζεται να προσθέσεις επιπλέον ζάχαρη.

Μαθητής: Συγνώμη?

Δάσκαλος: Πρόσθεσε λίγη ζάχαρη.

Μαθητής: Πρόσθεσε?

Δάσκαλος: Ναι, πρόσθεσε-βάλε περισσότερη ζάχαρη.

Μαθητής: Πιο πολύ ζάχαρη?

Δάσκαλος: Ναι, σωστά.

Διάλογος για την επεξήγηση ενός ιδιωματισμού:

Το γρασίδι είναι πάντα πιο πράσινο στην άλλη πλευρά

Δες την μετάφραση:

http://en.wiktionary.org/wiki/the_grass_is_always_greener_on_the_other_side

Μαθητής: Θα ήθελα να ζήσω στο Ελσίνκι, γιατί έχει τα πάντα και είναι πολύ πιο ωραία να ζεις εδώ.

Δάσκαλος: Λοιπόν, το γρασίδι είναι πάντα πιο πράσινο από την άλλη πλευρά

Μαθητής: Ποιό γρασίδι? Πού?

Δάσκαλος: **Λοιπόν, είναι μια έκφραση.** Σημαίνει ότι τα πράγματα πάντα φαίνονται καλύτερα κάπου αλλού, όπως ένα μέρος που δεν μπορείς να πάς.

Διάλογος για μια σύγχυση με το χρόνο

Δάσκαλος: Οκ, αύριο θα τελειώσουμε νωρίτερα μιας και χτές είμασταν εδώ ως τις 4. Μην ξεχάσετε να κάνετε αυτή την άσκηση για μεθαύριο γιατί τότε θα την διορθώσουμε. Είναι σαφές?

Μαθητές: Ναι..... μπορούμε να φύγουμε τώρα?

Δάσκαλος: Όχι βέβαια. Θα τελειώσουμε στις 4.

Μαθητής: Όχι στις 2?

Δάσκαλος: Σήμερα θα τελειώσουμε στις 4. Οπότε σήμερα έχουμε κανονικό πρόγραμμα. Αύριο θα τελειώσουμε στις 2 γιατί κάτσαμε παραπάνω χτες. οκ?

Μαθητές: Και οι ασκήσεις?

Δάσκαλος: Οι ασκήσεις πρέπει να είναι έτοιμες μεθαύριο που είναι Πέμπτη.

Πώς να το πεις διαφορετικά

“Σε περίπτωση που βρεις το παρατημένο, ντυμένο με μπλε χρώμα, τσαλαπατημένο βιβλίο μου, θα σου ήμουν ιδιαίτερα ευγνώμων εάν θα είχες τη δυνατότητα να το επιστρέψεις στην κατοχή μου”

➔ “Έχασα το βιβλίο μου. Είναι παλιό και μπλε. Φέρε το μου αν το βρεις.”

ΚΟΙΝΗ ΓΛΩΣΣΑ:

Μπισκότα με κομματάκια σοκολάτας: Προθέρμανε τον φούρνο στους 190 βαθμούς κελσίου με τη σχάρα στη μέση του φούρνου. Στρώσε δύο ταψιά με λαδόκολλα.

Στο μπολ του ηλεκτρικού μίξερ (ή μίξερ χειρός), χτύπησε το βούτυρο μέχρι να γίνει απαλό και κρεμώδες. Πρόσθεσε τη λευκή ζάχαρη, τη ζάχαρη βανίλιας και την μαύρη ζάχαρη και χτύπα μέχρι να αφρατέψει (περίπου 2 λεπτά). Πρόσθεσε και τα αυγά ένα-ένα και χτύπα το μείγμα κάθε φορά που προσθέτεις ένα. Καθάρισε τις πλευρές του μπολ αν χρειάζεται.

Σε ένα ξεχωριστό μπολ, ανάμειξε το αλεύρι, την μαγειρική σόδα και το αλάτι. Πρόσθεσε τα στερεά υλικά στο μείγμα των αυγών και χτύπησέ τα μέχρι να ενσωματωθούν, προσθέτοντας τα κομματάκια σοκολάτας και τους ξηρούς καρπούς (αν θέλετε) περίπου στα μισά του χτυπήματος. εάν βρίσκεται τη ζύμη πολύ μαλακή, καλύψτε την και βάλτε την στο ψυγείο μέχρι να σφίξει (από 30 λεπτά έως 2 ώρες).

Για μεγάλα μπισκότα, χρησιμοποίησε μια κουτάλα σερβιρίσματος παγωτού ή δύο κουτάλια. Βάλε 2 κουταλιές ζύμης (35 γραμμάρια) για κάθε μπισκότο στο ταψί που έχεις ήδη στρώσει. Ψήσε για περίπου 10 - 14 λεπτά, ή μέχρι να γίνουν τα μπισκότα καφέ-χρυσά στις άκρες. Άφησε τα να κρυώσουν σε μια σχάρα.

Η ζύμη βγάζει περίπου 4 ντουζίνες μπισκότα.

ΑΠΛΗ ΓΛΩΣΣΑ:

Μπισκότα με κομματάκια σοκολάτας (περίπου 50 μπισκότα)

1. Προθέρμανε τον φούρνο (190 βαθμούς C).

2. Στρώσε δύο ταψιά με χαρτί ψησίματος.

3. Χτύπησε το βούτυρο σε ένα μπολ μέχρι να γίνει απαλό και κρεμώδες.

4. Πρόσθεσε λευκή ζάχαρη, ζάχαρη βανίλιας και μαύρη ζάχαρη και χτύπα μέχρι να γίνει αφράτο (2 λεπτά).

5. Πρόσθεσε τα αυγά ένα-ένα. Χτύπησε καλά.

6. Ανακάτεψε το αλεύρι, τη μαγειρική σόδα και το αλάτι σε ένα άλλο μπολ.

7. Πρόσθεσε το μίγμα αλευριού, σόδας και αλατιού στο μίγμα των αυγών. Ανακάτεψε καλά.

8. Πρόσθεσε τα κομμάτια σοκολάτας (και τους ξηρούς καρπούς). Αν η ζύμη είναι μαλακή βάλτε τη στο ψυγείο (30 λεπτά - 2 ώρες).

9. Βάλτε περίπου 2 κουταλιές της σούπας ζύμης στο χαρτί ψησίματος.

10. Ψήσε για 10 - 14 λεπτά.

11. Τα μπισκότα είναι καφέ-χρυσά όταν είναι έτοιμα.

12. Άφησε τα μπισκότα να κρυώσουν πριν φαγωθούν.

ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΣΕ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΧΩΡΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Σύμβουλος και συμβουλευόμενος

- έχουν διαφορετικό πολιτισμικό παρελθόν
- δεν έχουν την ίδια μητρική γλώσσα• ο ένας από τους δύο μιλά σε ξένη γλώσσα
- πιθανώς έχουν άλλες αξίες, πιστεύω και πολιτιστικές συμβάσεις.

Ο σύμβουλος πρέπει

- να σέβεται την εμπειρία και τα προσόντα που ο συμβουλευόμενος απέκτησε στην χώρα καταγωγής του
- να συζητά τις πολιτισμικές διαφορές σαν μέρος της συμβουλευτικής διαδικασίας

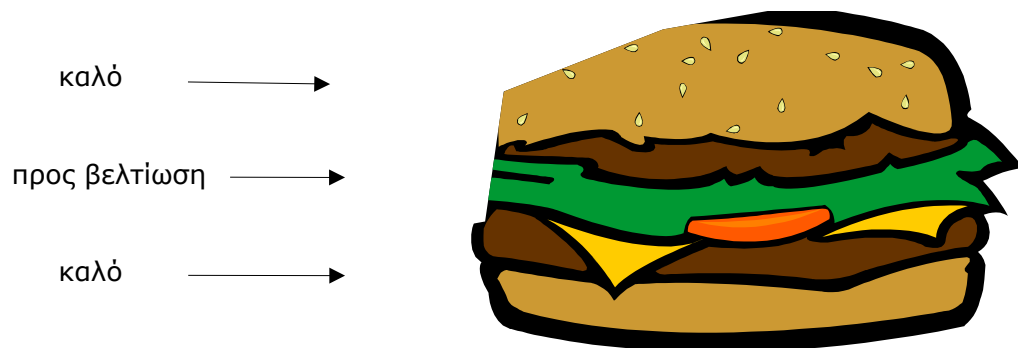

- να σκέφτεται πως οι διαφορετικοί ρόλοι ανδρα-γυναίκας, δασκάλου-μαθητή, εργοδότη-εργαζομένου επηρεάζουν την συμβουλευτική διαδικασία
- να λαμβάνει υπ' όψιν του ότι το στάδιο ολοκλήρωσης του συμβουλευόμενου επηρεάζει την ικανότητά του/της να προσαρμοστεί
- να χρησιμοποιεί την απλή γλώσσα για να πετύχει καλύτερη κατανόηση
- να έχει αρκετό χρόνο για την συμβουλευτική διαδικασία

Η ανατροφοδότηση στην διαπολιτισμική συμβουλευτική πρέπει να είναι

- ενθαρρυντική και καθοδηγητική
- σαφής και ακριβής
- δίκαιη και προσωπική
- δοσμένη με την χρήση της μεθόδου χάμπουργκερ (καλό - προς βελτίωση- καλό)
- κατευθυνόμενη προς τους στόχους και να παρέχει πληροφορίες
- συχνή και να περιλαμβάνει αυτοαξιολόγηση

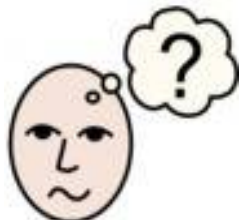
Η μέθοδος χάμπουργκερ:

Όταν κάνεις κριτική, ξεκινάς με ένα κομπλιμέντο για κάτι που ο άλλος κάνει καλά (το αφράτο ψωμί του χάμπουργκερ). Μετά προχωράς στο 'ψητό', το οποίο είναι το στάδιο της δημιουργική κριτικής. Τελειώνεις με ένα ακόμα κομπλιμέντο (το υπόλοιπο ψωμί). Αυτή είναι μια αποτελεσματική τεχνική να κάνεις εποικοδομητική κριτική εν μέσω κομπλιμέντων. Βοηθάει τους ανθρώπους να δεχτούν την κριτική και να μην γίνονται αμυντικοί.

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΠΕΝΤΕ ΒΗΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΧΩΡΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ

- Γιατί το κάνουμε αυτό

2. ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ

- Ο σύμβουλος δείχνει παραδείγματα και περιγράφει
- ένα βήμα τη φορά

3. ΟΠΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ

- Ο συμβουλευόμενος 'χτίζει' μια χρονολογική εικόνα για το πώς γίνεται η δουλειά

4. ΔΟΚΙΜΗ

- Ο συμβουλευόμενος μεταφέρει με τα δικά του/της λόγια το πώς προχωράει η δουλειά του/ της
- Ο σύμβουλος διορθώνει αν χρειάζεται

5. ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΕΞΑΣΚΗΣΗ

ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ

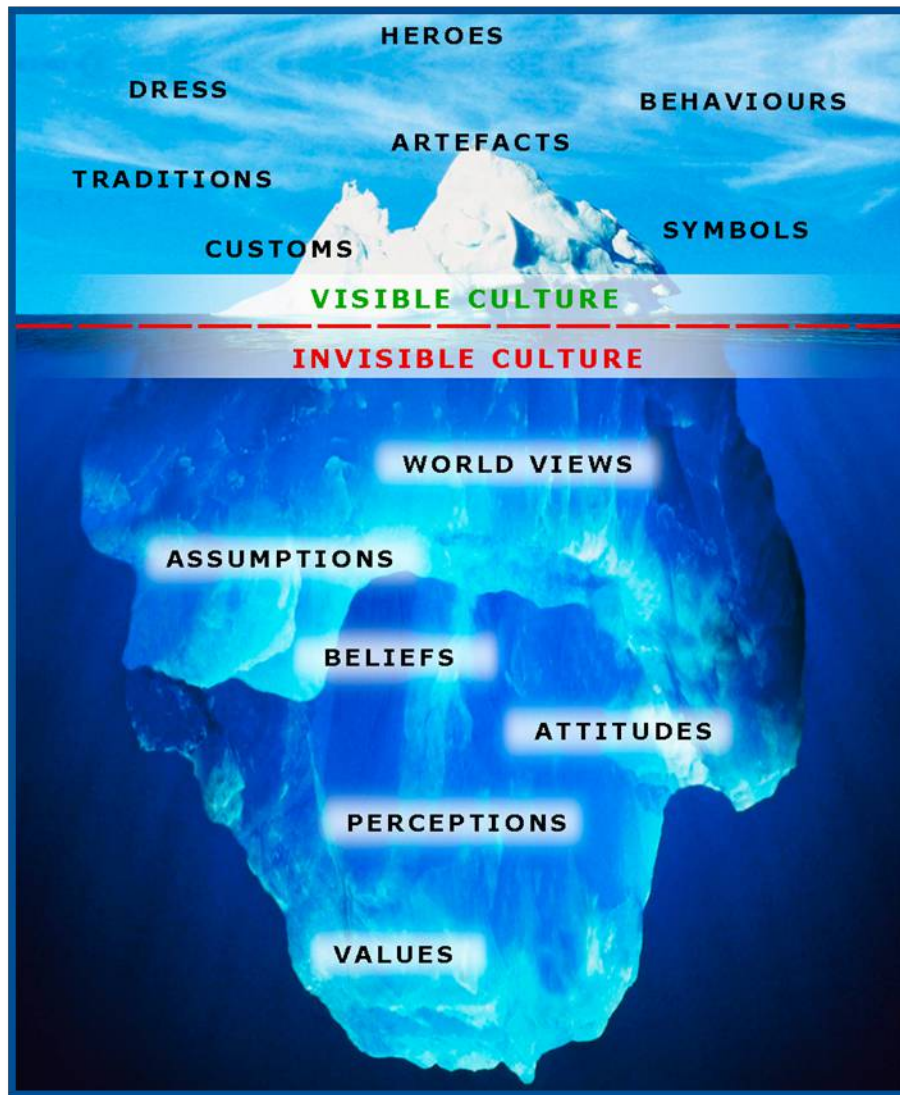
Οι άνθρωποι στην Ευρώπη έρχονται όλο και περισσότερο σε επαφή με άλλους πολιτισμούς όχι μόνο λόγω των νέων μεθόδων επικοινωνίας (εμειλ, ίντερνετ, κοινωνικά δίκτυα) ή τα ανεπτυγμένα συστήματα μεταφοράς, αλλά και λόγω της μετανάστευσης. Ένας μετανάστης στο χώρο εργασίας ή στην τάξη είναι καθημερινότητα για τους περισσότερους από εμάς. Η προσαρμογή σε μια νέα κουλτούρα δε πραγματοποιείται μέσα σ' ένα βράδυ. Ένας μετανάστης έρχεται στη νέα του πατρίδα με τις δεδομένες αξίες και παραδοσιακές συμβάσεις του. Είναι η βάση του φυσιολογικού τρόπου αντίληψης του για το πώς είναι τα πράγματα. Ένας μετανάστης χρειάζεται την υποστήριξη μας (δάσκαλοι, συνάδελφοι, γείτονες) στην προσαρμογή του στο νέο πολιτισμό.

1

Όποιος έχει ζήσει σε μια ξένη χώρα κατανοεί ότι οι προσαρμογές στη νέα χώρα αφορούν τόσο σε μικρά πράγματα όσο και σε μεγάλα πράγματα. Όσο περισσότερο προχωράς, τόσο περισσότερες προσαρμογές πρέπει να γίνουν. Φαντάσου να μεταναστεύσεις σε μια πολύ διαφορετική κουλτούρα από τη δική σου και σκέψου πόσα πολλά πολιτισμικά λάθη θα κάνεις κάθε μέρα. Υπάρχουν πράγματα που θα ήθελες να γνωρίζεις πώς τα κάνεις; Για πόσο διάστημα θα επιβιώσεις χωρίς βοήθεια;

Αχαϊκό Ινστιτούτο Εκπαίδευσης Ενηλίκων, Πάτρα Ελλάδα

ΤΟ ΜΟΝΤΕΛΟ-ΑΛΛΗΓΟΡΙΑ ΤΟΥ ΠΑΓΟΒΟΥΝΟΥ

ΗΡΩΕΣ

2

Ο πολιτισμός μπορεί να αναπαρασταθεί σαν ένα παγόβουνο: Μόνο η κορυφή του παγόβουνου είναι ορατή πάνω από τη στάθμη του νερού. Ό,τι είναι κάτω από αυτή είναι αόρατο. Είναι ένα πολύ μεγαλύτερο κομμάτι του «παγόβουνου» και η πανίσχυρη βάση του. Ορατά στοιχεία ενός πολιτισμού είναι στοιχεία όπως η ενδυμασία, η μουσική, το φαγητό, οι χειρονομίες, οι χαιρετισμοί και η αρχιτεκτονική. Αόρατα στοιχεία ενός πολιτισμού είναι οι αξίες και οι πεποιθήσεις, οι απόψεις για τον κόσμο, οι κανόνες για μια σχέση, η προσέγγιση στην οικογένεια, οι διαφορές μεταξύ των δύο φύλων, οι στάσεις απέναντι στους κανόνες-για να αναφέρουμε μόνο μερικά.

Το μοντέλο-αλληγορία του παγόβουνου προϋποθέτει ότι τα ορατά στοιχεία ενός πολιτισμού είναι απλά εκφράσεις των αόρατων στοιχείων του. Επίσης επισημαίνει ότι

Αχαϊκό Ινστιτούτο Εκπαίδευσης Ενηλίκων, Πάτρα Ελλάδα

μπορεί να είναι δύσκολο μερικές φορές να κατανοήσουμε ανθρώπους με διαφορετικά πολιτισμικά υπόβαθρα. Μπορεί να βλέπουμε τα ορατά στοιχεία του «παγόβουνου» τους, αλλά δεν μπορούμε να δούμε άμεσα ποιες είναι οι βάσεις όπου τα στοιχεία αυτά εδράζονται.

ΓΙΑ ΝΑ ΕΙΣΑΙ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΙΚΑΝΟΣ

- Πρέπει να είσαι ενήμερος για το δικό σου πολιτισμό και τα ιδιαίτερα φαινόμενά του
- Πρέπει να είναι ενήμερος ότι ο πολιτισμός σου δεν είναι γνωστός παντού στον κόσμο
- Πρέπει να κατανοείς ότι υπάρχει πάντα η πιθανότητα πολιτισμικών παρανοήσεων όταν έρχεσαι σε επαφή με άλλους πολιτισμούς
- Πρέπει να είσαι ανοιχτόμυαλος
- Πρέπει να είσαι πρόθυμος να προσαρμοστείς κατάλληλα

Σκέψου τις προσωπικές σου αξίες. Είναι εύκολο να αλληλεπιδράς με ανθρώπους από διαφορετικούς πολιτισμούς ή χρειάζεται να αναπτύξεις τις διαπολιτισμικές σου δεξιότητες?

3

Ερωτήσεις για αναστοχασμό

- Πώς οι διαφορές και οι ομοιότητες μεταξύ της δικής σου πολιτισμικής συμπεριφοράς και των άλλων μπορεί να αλλάξουν ή να επηρεάσουν στάσεις, προσδοκίες, επικοινωνία και πρακτικές στην εργασία;
- Αντίληψη του χρόνου
- Διαδικασία λήψης αποφάσεων
- Αντιλήψεις για το κύρος και το ρόλο
- Στάσεις προς άνδρες και γυναίκες
- Μέθοδος-τυλ επικοινωνίας
- Συμβάσεις
- Στάσεις προς το συναίσθημα
- Επίπεδα ιεραρχίας και φορμαλισμού-τυπικότητας

Αχαϊκό Ινστιτούτο Εκπαίδευσης Ενηλίκων, Πάτρα Ελλάδα

Συζήτηση σε ομάδες:

Άσκηση 1:

Ένας μετανάστης εργαζόμενος αργεί να έρθει στη δουλειά.
Είστε ο επιβλέπων. Ποια θα είναι η αντίδρασή σας όταν καθυστερήσει για:

- α) δύο λεπτά
- β) πέντε λεπτά
- γ) δεκαπέντε λεπτά
- δ) μια ώρα

Και πως θα αντιδρούσε; Ποια μπορεί να ήταν η δικαιολογία του; Ποιου είδους δικαιολογίες θα μπορούσε να είναι αποδεκτές;

Άσκηση 2:

Είστε ο επιβλέπων. Τι κάνετε όταν ένας μετανάστης εργαζόμενος συμφωνεί σε όλα και μοιάζει να έχει κατανοήσει τις οδηγίες σας, αλλά ύστερα από λίγο κάνει τα πάντα με το δικό του τρόπο; Τι μπορεί να προκαλεί αυτό το είδος συμπεριφοράς; Πώς θα ενεργήσετε περαιτέρω;

Άσκηση 3:

Εργάζεστε στενά με μια μετανάστη, αλλά δεν είστε φίλες με αυτήν. Δεν της λέτε τίποτε για την προσωπική σας ζωή, γιατί θέλετε να διαχωρίζετε δουλειά και κοινωνικές επαφές. Η μετανάστης συνάδελφος ρωτάει συχνά για την υγεία και ευτυχία των γονιών και των παιδιών σας. Δεν σας αρέσουν οι ερωτήσεις σας, γιατί σας φαίνονται πολύ προσωπικές. Τι κάνετε; Γιατί νομίζετε ότι σας ρωτάει;

Άσκηση 4:

Είστε καθαριστής και δουλεύετε με μια μετανάστη ως ζευγάρι/συνεργάτη. Έχετε τελειώσει τη δουλειά για σήμερα όταν ο επιβλέπων έρχεται για να σας δει. Η μετανάστης συνεργάτης σας αρχίζει να δουλεύει ξανά αν και τα πάντα έχουν γίνει ήδη. Ποιος νομίζετε ότι είναι ο λόγος για την αντίδρασή της αυτή; Τι πρέπει να κάνετε;

Άσκηση 5:

Είστε καθηγητής/τρια στην επαγγελματική εκπαίδευση. Γνωρίζετε ότι υπάρχει μια παρεξήγηση μεταξύ ενός μετανάστη και κάποιων άλλων μαθητών. Ο μετανάστης μαθητής απουσιάζει συχνά μετά το περιστατικό. Όταν μιλάτε στον μετανάστη μαθητή, μόνο χαμογελάει και λέει ότι όλα είναι εντάξει. Δεν τον πιστεύετε. Τι κάνετε; Τι νομίζετε ότι μπορεί να προκαλεί αυτή τη συμπεριφορά του;

ΠΩΣ ΟΙ ΑΞΙΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΑΛΛΑΞΟΥΝ, ΚΑΘΩΣ ΕΚΤΙΘΕΝΤΑΙ ΣΕ ΕΝΑΝ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

- μεγαλώνοντας σε μια χώρα που δεν είναι η χώρα καταγωγής των γονιών τους
- έχοντας ένα παιδικό φίλο που το πολιτισμικό του υπόβαθρο είναι διαφορετικό από το δικό τους
- δουλεύοντας στο εξωτερικό
- δουλεύοντας με ανθρώπους από διαφορετικούς πολιτισμούς
- ταξιδεύοντας στο εξωτερικό

Συζήτηση σε ομάδες:

Άσκηση 1:

Φανταστείτε μια κατάσταση όπου πρέπει να μεταναστεύσετε σε μια γειτονική χώρα. Τι πρέπει να λάβετε υπόψη όταν εργάζεστε και ζείτε εκεί; Ποιες θα ήταν οι μεγαλύτερες διαφορές ανάμεσα στις χώρες; Τι θεωρείτε ότι θα ήταν το πιο δύσκολο για εσάς;

Άσκηση 2:

Είστε καθηγητής/τρια και έχετε ένα μαθητή με μεταναστευτικό υπόβαθρο στην τάξη σας. Ο μαθητής σας δεν έχει κανένα πρόβλημα με τη γλώσσα, αλλά ενίοτε υπάρχουν προβλήματα βάσει πολιτισμικών διαφορών. Θεωρείτε ότι το πρόβλημα προκαλείται από τους γονείς του. Τι είδους προβλήματα μπορεί να προέρχονται από το διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο των γονιών;

Άσκηση 3:

Εργάζεστε στενά με ένα μετανάστη. Τι μπορείτε να μάθετε από το συνεργάτη σας;

ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΑ. ΥΠΕΡ ΚΑΙ ΚΑΤΑ;

- Χρειαζόμαστε τα πολιτισμικά στερεότυπα;
- Καταστάσεις όπου τα πολιτισμικά στερεότυπα μπορεί να είναι πηγή παρεξηγήσεων

Σtereότυπο είναι μια σκέψη που μπορεί να υιοθετείται για συγκεκριμένους τύπους ατόμων ή κάποιους τρόπους να γίνονται πράγματα, αλλά αυτή η πεποίθηση μπορεί ή μπορεί και να μην αντανakλά την πραγματικότητα.

6

Συζήτηση σε ομάδες:

Άσκηση 1:

Μιλήστε για τα στερεότυπα. Με τι μοιάζουν οι διάφορες εθνικότητες; (Περιγράψτε τις.)

1. Γερμανοί	7. Ρώσοι
2. Γάλλοι	8. Ιρακινοί
3. Φιλανδοί	9. Κινέζοι
4. Σουηδοί	10. Ταϊλανδοί
5. Έλληνες	11. Τουβαλού/Πολυνήσιοι
6. Άγγλοι	12. Εσκιμώοι

Αχαϊκό Ινστιτούτο Εκπαίδευσης Ενηλίκων, Πάτρα Ελλάδα

Ποια τα υπέρ και τα κατά του να έχεις στερεότυπα; Ποιες είναι οι καταστάσεις όπου τα στερεότυπα αποδεικνύονται χρήσιμα; Ποιες είναι οι καταστάσεις όπου τα στερεότυπα προκαλούν δυσκολίες και παρεξηγήσεις;

Άσκηση 2:

Ξεκινάτε να εργάζεστε στο εξωτερικό. Οι συνάδελφοί σας δεν έχουν συναντήσει ποτέ ένα άτομο από τη χώρα σας. Ποια είναι τα στερεότυπα που μπορεί να έχουν για το έθνος σας; Πώς διαφέρετε; Ποια θα ήταν η πιο ενοχλητική προκατάληψη που οι συνάδελφοί σας μπορεί να είχαν; Πώς θα αντιδρούσατε στις προκαταλήψεις για εσάς;

Άσκηση 3:

Κοιτάξτε στη φωτογραφία και συζητήστε

- Από πού προέρχεται;
- Πού μένει;
- Πόσο χρονών είναι;
- Ποια είναι η εργασία της;
- Είναι παντρεμένη;
- Έχει παιδιά;
- Ποια είναι η θρησκεία της;
- Τι την ενδιαφέρει;

7

Η ομάδα σας έδωσε μια ή περισσότερες απαντήσεις στις ερωτήσεις; Ποια ερώτηση ήταν η πιο δύσκολη; Που συμφωνήσατε; Τι λένε οι απαντήσεις σας για τις προκαταλήψεις και τα στερεότυπα γενικά;

ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΗ

- χρήση της γλώσσας
- ταχύτητα ομιλίας
- χρήση διαλέκτου ή αργκό
- γλώσσα του σώματος
- χειρονομίες
- τόνος της φωνής
- επιτονισμός
- παύσεις
- άγγισμα και απόσταση

Συζήτηση σε ομάδες:

8

Άσκηση 1:

Περιγράψτε τον τρόπο αλληλεπίδρασής σας. Συγκρίνετέ τον με των άλλων στην ομάδα. Μιλήστε για φαινόμενα που βρίσκετε ενοχλητικά στη διάρκεια της αλληλεπίδρασης-επικοινωνίας.

Άσκηση 2:

Έχετε ένα μετανάστη ως συνάδελφο. Τα πάτε καλά μαζί του και σας αρέσει να δουλεύετε μαζί. Ενίοτε ενοχλείστε γιατί αισθάνεστε ότι έρχεται πολύ κοντά σας και σας διακόπτει όλη την ώρα. Του το έχετε αναφέρει μερικές φορές, αλλά δεν έχει αλλάξει τις «κακές του συνήθειες». Τι κάνετε; Τι μπορεί να προκαλεί αυτού του είδους τη συμπεριφορά;

Άσκηση 3:

Είστε επιβλέπων. Ένας από τους εργαζόμενους έρχεται σε σας και σας λέει τα προβλήματα επικοινωνίας του με έναν μετανάστη εργαζόμενο. Δε βλέπετε εκεί κανένα πρόβλημα. Τον κατανοείτε τέλεια, όπως και αυτός εσάς. Ποια είναι η συμβουλή σας στον εργαζόμενο; Πώς μπορείτε να τον βοηθήσετε;

ΕΥΓΕΝΕΙΑ

- κανόνες χαιρετισμού
- χρήση του ονόματος ενός ατόμου στη διάρκεια της αλληλεπίδρασης-επικοινωνίας
- Παρακαλώ και ευχαριστώ
- χειρονομίες

Άσκηση 1:

Είστε επιβλέπων. Ένας μετανάστης εργαζόμενος παραπονιέται για την αγένεια των άλλων εργαζομένων. Θεωρείτε ότι δεν του φέρονται καθόλου διαφορετικά. Πώς επιλύετε την κατάσταση;

Άσκηση 2:

Είστε καθηγητής/τρια. Έχετε δύο μετανάστες μαθητές με την ίδια εθνική καταγωγή στην τάξη σας. Συχνά χρησιμοποιούν χειρονομίες που δεν είναι κατανοητές από εσάς. Παρατηρήσατε ότι και οι άλλοι μαθητές είναι επίσης ενοχλημένοι. Τι κάνετε;

Άσκηση 3:

Αναφέρετε πέντε πράγματα που θεωρείτε αγενή και μετά συγκρίνετε τις απαντήσεις σας με άλλα μέλη της ομάδας σας.

Exercise 4:

Έχετε ζήσει μια περίπτωση όπου κάποιος ήταν υπερβολικά ευγενικός; Ποια ήταν η περίπτωση; Ήταν αλλόκοτο;